Věc C-607/21

Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyhotovené na základě čl. 98 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora

Datum podání:

30. září 2021

Předkládající soud:

Conseil d'État (Státní rada, Belgie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

14. září 2021

Navrhovatelka:

XXX

Odpůrce:

Belgický stát

---

1. Předmět a okolnosti sporu:

1 Navrhovatelka, marocká státní příslušnice, vstoupila dne 25. července 2011 na belgické území.

2 Dne 21. září 2011 podala žádost o povolení k pobytu jakožto příbuzná v přímé vzestupné linii belgického státního příslušníka (svého syna).

3 Dne 21. října 2011 byla její žádost zamítnuta s odůvodněním, že zákon již neumožňuje sloučení rodiny příbuzným belgických státních příslušníků v přímé vzestupné linii.

4 Navrhovatelka podala dne 26. června 2015 novou žádost o povolení k pobytu jakožto rodinná příslušnice občana Evropské unie, a sice paní N. E.K., nizozemské státní příslušnice, která dne 11. února 2005 učinila prohlášení o soužití se synem navrhovatelky před úředníkem matričního úřadu v Anderlechtu (Belgie).

5 Dne 28. září 2015 byla její žádost zamítnuta.

PRACOVNÍ DOKUMENT

6 Dne 14. dubna 2016 zamítla Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu) její žalobu.

7 Na základě článku 40a loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (zákon ze dne 15. prosince 1980 o vstupu na území, pobytu, usazování a vyhošťování cizinců) podala navrhovatelka dne 9. listopadu 2017 novou žádost o povolení k pobytu, a to jakožto rodinná příslušnice občana Evropské unie, a sice paní N. E.K.

8 Dne 2. května 2018 byla její žádost zamítnuta, a to zejména z důvodu, že dokumenty předložené jako důkazy o její hmotné nouzi (zejména osvědčení marockého správce daně a marocké potvrzení o hmotné nouzi z roku 2011) a jako důkazy o finanční pomoci ze strany domácnosti (tvořené jejím synem a paní N. E.K.), ke které se chce podle svého prohlášení připojit (doklady o převodech peněz z let 2010 a 2011), jsou příliš zastaralé na to, aby bylo možné prokázat, že byla v zemi původu závislou osobou předtím, než podala žádost o sloučení rodiny. Kromě toho nákupní doklady, prodejní stvrzenky, upomínky faktur a potvrzení o cestovním pojištění od společnosti Maroc Assistance Internationale neumožňují žádným způsobem prokázat, že uvedené výdaje hradila domácnost, k níž se chce navrhovatelka podle svého prohlášení připojit.

9 Rozsudkem ze dne 30. srpna 2019 zamítla Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu) žalobu, kterou navrhovatelka podala. Nejprve připomněla, že Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 9. ledna 2007, Jia (C-1/05, EU:C:2007:1) rozhodl, pokud jde o směrnici Rady 73/148/EHS ze dne 21. května 1973 o odstranění omezení pohybu a pobytu státních příslušníků členských států uvnitř Společenství v oblasti usazování a pohybu služeb, „že výrazem ‚[být na nich] závislý' se rozumí skutečnost, že rodinný příslušník příslušníka Společenství usazeného v jiném členském státě ve smyslu článku 43 ES nezbytně potřebuje materiální podporu od tohoto příslušníka Společenství nebo jeho manžela či manželky k tomu, aby mohl uspokojovat své základní potřeby ve státě svého původu nebo ve státě svého posledního pobytu v okamžiku, kdy žádá o připojení se k uvedenému příslušníkovi Společenství." Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu) v projednávané věci rozhodla, že podmínka „[být na nich] závislý", požadovaná článkem 40a zákona ze dne 15. prosince 1980 o vstupu na území, pobytu, usazování a vyhošťování cizinců, musí být proto ve světle výše uvedeného rozsudku chápána tak, že se vztahuje k závislosti osoby v zemi původu před příchodem do Belgie. Z toho rovněž vyplývá, že k tomu, aby bylo možné považovat žadatele za závislého na rodinném příslušníkovi, o kterém prohlásí, že se k němu připojuje, nestačí, že má tento rodinný příslušník dostatečné příjmy nebo s ním žije ve společné domácnosti, ale ještě je třeba, aby žadatel prokázal, že materiální podpora osoby, s níž usiluje o sloučení rodiny, pro něj byla v okamžiku podání žádosti nezbytná.

10 Návrhem ze dne 3. října 2019 podala navrhovatelka kasační opravný prostředek proti posledně uvedenému rozhodnutí ke Conseil d'État (Státní rada).

PRACOVNÍ DOKUMENT

2. Dotčená ustanovení:

A. Unijní právo

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS

11 Článek 2 stanoví:

„Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

(…)

2. ‚rodinným příslušníkem‘:

a) manžel nebo manželka;

b) partner, se kterým občan Unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů členského státu, zachází-li právní řád hostitelského členského státu s registrovaným partnerstvím jako s manželstvím, v souladu s podmínkami stanovenými souvisejícími právními předpisy hostitelského členského státu;

c) (…)

d) předci v přímé linii, kteří jsou vyživovanými osobami, a takoví předci manžela či manželky nebo partnera či partnerky stanovení v písmenu b);

(…)“

B. Belgické právo

Zákon ze dne 15. prosince 1980 o vstupu na území, pobytu, usazování a vyhošťování cizinců.

12 Článek 40a stanoví:

„(…)

(2) Za rodinné příslušníky občana Unie se považují:

(…)

PRACOVNÍ DOKUMENT

4. příbuzní v přímé vzestupné linii a příbuzní v přímé vzestupné linii manžela či manželky nebo partnera či partnerky uvedených v bodech 1 nebo 2, kteří jsou na nich závislí, kteří je doprovázejí nebo se k nim chtějí připojit; (…)“

3. Stanoviska účastníků řízení:

A. Navrhovatelka

13 Navrhovatelka uvádí, že Soudní dvůr v několika rozsudcích upřesnil pojem „závislá“ osoba. Vyžaduje existenci skutečné závislosti, která se vyznačuje tím, že materiální podporu rodinnému příslušníkovi poskytuje občan Unie, který využil svobody pohybu, nebo jeho manžel či manželka. Kromě toho musí nezbytnost materiální podpory existovat ve státě původu nebo státě posledního pobytu příbuzného v přímé vzestupné linii v okamžiku, kdy žádá, aby se mohl připojit k občanovi Unie. Uvedená judikatura se týkala situace, kdy je okamžik podání žádosti o povolení k pobytu prakticky totožný s odjezdem ze země původu. V projednávané věci navrhovatelka připomíná, že opustila zemi svého původu v roce 2011 a o několik dní později podala svou první žádost o povolení k pobytu založenou na svém postavení příbuzné belgického státního příslušníka v přímé vzestupné linii. Další žádosti podala následně v letech 2015 a 2017. Tvrdí, že za účelem účinného uplatnění práva volného pohybu a vzhledem k tomu, že stav závislosti je nutné posuzovat ve státě původu, je třeba zohlednit důkazy týkající se materiální závislosti v zemi původu v okamžiku podání žádosti, aniž by plynutím času mohlo dojít ke změně kvality takového důkazu. Má za to, že napadený rozsudek, který stanoví opak, je v rozporu s článkem 40a odst. 2 bodem 4 zákona ze dne 15. prosince 1980, a zejména čl. 2 bodem 2 písm. d) směrnice 2004/38, a že je třeba přinejmenším položit Soudnímu dvoru předběžné otázky.

B. Odpůrce

14 Odpůrce má za to, že uplatněný důvod je v rozsahu, v němž vychází z porušení směrnice 2004/38, a v rozsahu, v němž navrhovatelka vyzývá Conseil d’État (Státní rada), aby provedla věcné posouzení důkazní hodnoty předložených dokumentů, nepřípustný. Z uvedeného vyvozuje, že navrhované předběžné otázky nejsou pro řešení sporu relevantní.

4. Posouzení Conseil d’État

15 Conseil du contentieux des étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu) zamítla žalobu navrhovatelky s odůvodněním, že pojem „závislá“ osoba musí být v souladu s judikaturou Soudního dvora zkoumán s ohledem na situaci existující v zemi původu v okamžiku podání žádosti o povolení k pobytu, a že dokumenty předložené žalobkyní se týkají její situace v roce 2011, a nikoli její situace v roce 2017, kdy podala nynější žádost.

PRACOVNÍ DOKUMENT

16 V rozsudku ze dne 12. prosince 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Sloučení rodiny – sestra uprchlíka), C-519/18, EU:C:2019:1070, který se týkal směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny, však Soudní dvůr výslovně odkazuje na výklad „podmínk[y], že rodinný příslušník musí být závislý na osobě usilující o sloučení rodiny v rámci směrnice […]2004/38/ES“, a uvádí:

„47 (…) postavení rodinného příslušníka ‚závislého‘ na občanovi Unie majícím právo pobytu předpokládá, že musí být prokázána existence skutečné závislosti. Tato závislost je výsledkem faktické situace, která se vyznačuje okolností, že materiální podpora rodinného příslušníka je zajišťována občanem Unie majícím právo pobytu (rozsudky ze dne 19. října 2004, Zhu a Chen, C- 200/02, EU:C:2004:639, bod 43; ze dne 8. listopadu 2012, Iida, C- 40/11, EU:C:2012:691, bod 55; ze dne 16. ledna 2014, Reyes, C- 423/12, EU:C:2014:16, body 20 a 21, jakož i ze dne 13. září 2016, Rendón Marín, C- 165/14, EU:C:2016:675, bod 50).

48 Za účelem určení existence takové závislosti musí hostitelský členský stát posoudit, zda s ohledem na svou hospodářskou a sociální situaci rodinný příslušník není schopen uspokojovat své základní potřeby. Nezbytnost materiální podpory musí existovat ve státě původu nebo státě posledního pobytu rodinného příslušníka v okamžiku, kdy žádá, aby mohl občana Unie následovat (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 9. ledna 2007, Jia, C- 1/05, EU:C:2007:1, bod 37, jakož i ze dne 16. ledna 2014, Reyes, C- 423/12, EU:C:2014:16, body 22 a 30).“

17 Conseil d’ État (Státní rada) má za to, že pokud cizinec, který usiluje o sloučení rodiny, pobývá již několik let na území, kde je usazen občan Unie, jehož chce být oprávněn následovat, a již neúspěšně podal žádosti o sloučení rodiny, jako je tomu v projednávané věci, neumožňuje výklad podaný Soudním dvorem určit, zda je třeba požadavek závislosti posuzovat s ohledem na situaci, která nastala dlouho před podáním žádosti, nebo zda je nutné posuzovat ji s ohledem na situaci v okamžiku podání takové žádosti.

5. Předběžné otázky:

18 Soudnímu dvoru Evropské unie byly položeny následující předběžné otázky:

„1. Je třeba při posuzování pojmu vyživovaná osoba ve smyslu čl. 2 bodu 2 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, zohlednit situaci žadatele, který se již nachází na území státu, v němž je usazena osoba, s níž usiluje o sloučení rodiny?

PRACOVNÍ DOKUMENT

2. V případě kladné odpovědi na první otázku, je třeba přistupovat rozdílně k žadateli, který se na území tohoto státu zdržuje oprávněně a k žadateli, který se zde nachází neoprávněně?

3. Je třeba vykládat čl. 2 bod 2 písm. d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS v tom smyslu, že k tomu, aby mohl být příbuzný v přímé vzestupné linii považován za vyživovanou osobu, a splňovat tak definici ‚rodinného příslušníka' uvedenou v tomto ustanovení, se může dovolávat skutečné materiální závislosti v zemi původu doloženou doklady, které však již byly v době podání žádosti o vydání pobytové karty rodinného příslušníka občana Unie několik let staré, z toho důvodu, že odchod ze země původu a podání žádosti o vydání pobytové karty v hostitelském členském státě se časově neshodují?

4. V případě záporné odpovědi na třetí otázku, jaká jsou kritéria pro posouzení materiální závislosti žadatele, který žádá o možnost připojit se k občanu Unie nebo jeho partnerovi jakožto příbuzný v přímé vzestupné linii a který nemohl získat povolení k pobytu na základě žádosti podané okamžitě po svém odjezdu ze země původu?“

PRACOVNÍ DOKUMENT